

บันทึก

เรื่อง การดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบล
และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗

กรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๔/๑๓๔๐๘ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมการปกครองได้รับหนังสือจากจังหวัดลำปางหาหรือว่า ปัจจุบันบ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลป่าตัน อำเภอแม่ทะจังหวัดลำปาง มีบ้านเรือนอยู่ในเขตสุขาภิบาลป่าตันนาครี ๒๕๐ หลังคาเรือนอยู่นอกเขตสุขาภิบาลป่าตันนาครี ๓ หลังคาเรือน และหมู่ที่ ๖ ตำบลป่าตัน มีบ้านเรือนอยู่ในเขตสุขาภิบาลป่าตันนาครี จำนวน ๔๖ หลังคาเรือนอยู่นอกเขตสุขาภิบาลป่าตันนาครี จำนวน ๒๔๘ หลังคาเรือน ในกรณีของทั้งสองหมู่บ้านดังกล่าว กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคมพ.ศ.๒๕๑๕ ที่มีบ้านเรือนและภูมิลำเนาอยู่ในเขตสุขาภิบาลป่าตันนาครี จะถือว่าเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ หรือไม่

กรมการปกครองพิจารณาตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ มาตรา ๙๓ มีเจตนารมณ์ให้บรรดากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ เฉพาะที่อยู่ในเขตตำบลตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสมาชิกสภาตำบลต่อไปตามกฎหมายใหม่ซึ่งมีผลทำให้ไม่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลขึ้นใหม่ ส่วนกรณีการพิจารณาว่ากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ที่กฎหมายให้ถือว่าเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องพิจารณาว่าหมู่บ้านที่กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับนั้น มีพื้นที่ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของหมู่บ้านอยู่ในเขตตำบลมิใช่พิจารณาจากการตั้งบ้านเรือนหรือภูมิลำเนาของกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิแม้กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิจะตั้งบ้านเรือนและมีภูมิลำเนาอยู่ในส่วนของหมู่บ้านที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลก็ให้ถือว่ากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณภูมินั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามนัยมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ดังนั้น กรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแม้จะตั้งบ้านเรือนและมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านในส่วนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาล ให้ถือว่าเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ด้วย กรมการปกครองจึงขอหาหรือว่าข้อพิจารณาของกรมการปกครองข้างต้นถูกต้องหรือไม่ ผลเป็นประการใดกรมการปกครองจะได้กำหนดเป็นแนวทางให้จังหวัดต่าง ๆ ถือปฏิบัติ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) แล้ว เห็นว่า มาตรา ๙๓^๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติให้ถือว่าบรรดากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ใช้บังคับ เฉพาะที่อยู่ในเขตตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ เป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ และโดยที่เขตตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ มีนิยามอยู่ในมาตรา ๔^๒ ว่า “ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งสุขาภิบาลเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่งตามนิยาม “หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” ในมาตรา ๔^๓ ฉะนั้น กรณีตามข้อหาหรือของกรมการปกครอง เมื่อกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ฯ มีบ้านเรือนและภูมิลำเนาอยู่ในเขตสุขาภิบาลป่าต้นนาคร้ว ซึ่งตามความหมายของคำว่า “ตำบล” ไม่อาจถือได้ว่าเป็นผู้อยู่ในเขตตำบล จึงไม่ถือว่าเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ

ในการพิจารณาเรื่องนี้ มีข้อสังเกตว่า มาตรา ๖^๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล

^๑มาตรา ๙๓ ให้ถือว่าบรรดากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะที่อยู่ในเขตตำบลตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัตินี้

^๒มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓โปรดดูเชิงอรรถ ๒, ข้างต้น

^๔มาตรา ๖ ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล

และองค์การบริหารส่วนตำบลฯ บัญญัติให้ตำบลหนึ่งมีสภาตำบล และมาตรา ๗^๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ บัญญัติให้สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน เมื่อมีความเห็นว่าการผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ฯ ซึ่งมีบ้านเรือนและภูมิลำเนาอยู่ในเขตสุขาภิบาลป่าต้นนาคร้วไม่ถือว่าเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯแล้ว กระทรวงมหาดไทยจึงต้องเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลสำหรับบ้านหมู่ที่ ๕ (๓ หลังคาเรือน) และหมู่ที่ ๖ (๒๘๘ หลังคาเรือน) เพื่อให้มีสมาชิกสภาตำบลครบถ้วนตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ หมู่บ้านละหนึ่งคนต่อไป แต่อย่างไรก็ตามในกรณีบ้านหมู่ที่ ๕ ซึ่งมีบ้านเพียง ๓ หลังคาเรือนอยู่ในเขตสภาตำบล หากกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกจากราษฎรในบ้านหมู่ที่ ๕ ซึ่งมีบ้านเพียง ๓ หลังคาเรือน เป็นสมาชิกสภาตำบลตามมาตรา ๗ จะเป็นการไม่เหมาะสม กระทรวงมหาดไทยก็อาจดำเนินการผนวกพื้นที่ของหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลดังกล่าวไปรวมกับหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง หรือขยายเขตสุขาภิบาลให้คลุมถึงหมู่บ้านนั้นทั้งหมู่บ้านก็ย่อมกระทำ

(ลงชื่อ) ม. ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๓๘

^๕มาตรา ๗ สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน